

жила за монашеско жилище. Може би, въ нея епископъ Константинъ е събиралъ младитѣ и надарени за наука монаси да ги просвѣщава и да подготвя отъ тѣхъ ратници за запазването и въздигането на българския духъ. — Преминалъ къмъ християнството, мъдриятъ царь Борисъ е проумявалъ, че само чрезъ една силна национална култура България може да запази своята духовна независимостъ. Всички съседни народи — сърби, руси и власи, които възприеха християнската вѣра, дълго време сж останали подчинени на Византия или на Римъ, защото не сж имали своя свѣтлина и чуждото слънце ги е обезличило.

Въ тази пустошь, на това свято мѣсто, преди години е грѣяло родното слънце на първата българска школа. Въ тѣзи килии и въ много други, чийто основи времето е заличило, се е работило по цѣль день. И до късно следъ полунощъ малкитѣ прозорчета блещукали. Наведени надъ жумещи глинени ламбички, чийто разчупени кжсчета днесъ се ровятъ въ краката ни, монаситѣ сж писали жития на светци, похвални слова, притчи, религиозна полемика, философски размисления, законници и лѣтописи. Или сж превеждали най-важнитѣ гръцки и латински книги. А по-младитѣ сж преписвали, за да обогатяватъ библиотекитѣ на другитѣ манастири и на ученолюбивитѣ велможи.

Въ този любимъ на Бориса и на Симиона манастиръ, потъналъ въ тишина и все пакъ тѣй близо до Преславъ, трѣбва да сж работили творцитѣ на старобългарската книжина: черноризецъ Тудоръ Доксовъ или Дукса, черноризецъ Храбъръ, мъдриятъ и сладкодуменъ Йоанъ Екзархъ и още цѣль сонмъ писатели, чийто имена сж изчезнали заедно съ ржкописитѣ имъ. Тукъ, може би, се е мѣркалъ и загадчниятъ синъ на Симеона, Боянъ Магесникътъ — красавецъ съ тжжно лице и устни шепнещи не молитва, а стихове отъ тайнствена поема...

И, може би, за да бжде близо до този старобългарски университетъ, за да ржководи самъ изграждането на културната независимостъ на народа си, царь Борисъ замѣнилъ багреницата съ монашеско расо. Казано на днешенъ езикъ, царь Борисъ-Михаилъ е билъ първиятъ ректоръ на първия български университетъ...

Но една нощъ, тъмната уся била смутена отъ конски тропотъ. Двама отъ най-вѣрнитѣ боляри на бившия царь, неочаквано пристигнали въ манастира и поискали да говорятъ съ монаха Михаила.

Следъ разговора, който станалъ въ килията на царственния монахъ, Борисъ-Михаилъ изпратилъ послушника си да повика младия, неотдавна пристигналия отъ Византия монахъ Симеонъ. Послушникътъ го